

Verslag Lezing Jonge Atlantici: De Rol van de Media in gevechtssituaties en oorlogen

Op donderdag 2 december organiseerde Jonge Atlantici een debat met als thema de rol van de media in gevechtssituaties en oorlogen, in het Crea Theater te Amsterdam. Sprekers waren Niels Roelen, majoor in het Nederlandse leger en auteur van *Soldaat in Uruzgan*, en Joeri Boom, redacteur van de *Groene Amsterdammer* en auteur van *Als een nacht met duizend sterren*.

Aan de sprekers werd een aantal stellingen voorgelegd waarover ze vervolgens met elkaar in discussie konden gaan. Daarnaast was er de mogelijkheid om vanuit de zaal te reageren en vragen te stellen. Het belangrijkste gespreksonderwerp van de avond was de berichtgeving in de Nederlandse media over de oorlog in Afghanistan.

Joeri Boom hekelde de censuur die Defensie toepast. Als je 'embedded', dus onder begeleiding van een groep militairen, verslag doet over de oorlog in Afghanistan, worden je stukken voor publicatie altijd 'gescand' door Defensie. Als je niet akkoord gaat loop je het risico de volgende keer niet mee te mogen, zo stelde Boom.

“De media fungeert als belangrijke schakel tussen het 'volk' en de krijgsmacht”, aldus Joeri Boom. “Het is daarbij zeer belangrijk dat de media

een waarheidsgetrouw en onafhankelijk beeld geven over de situatie in Afghanistan aan de Nederlandse burger”. Veel (Nederlandse) journalisten vergeten dat zij onafhankelijk nieuws moeten brengen en denken in plaats daarvan vaak aan de kijk- of verkoopcijfers. Veel te vaak hebben de persvoorlichters van het ministerie van Defensie nog een te grote vinger in de pap door publicaties te checken op informatie die als politiek onwenselijk wordt beschouwd, zo vertelde Boom de zaal.

Niels Roelen was het gedeeltelijk eens met Joeri Boom, maar vond wel dat journalisten mondiger moeten worden. “Af en toe moet je door de bluf heen prikken, en een dwingend verzoek naast je neer leggen”, zo betoogde hij. “Ik heb zelf ook veel geschreven, en af en toe kwam ik daardoor in aanvaring met Defensie. Maar ik heb me niet laten imponeren, en uiteindelijk liep het altijd met een sisser af”, vertelde Roelen.

Daarnaast vertelde Roelen dat militairen juist behoefte hebben aan goede journalisten die volledig verslag doen van wat er gebeurt. Hij vond ook dat journalisten onafhankelijk naar oorlogsgebieden moeten gaan, ook al is dat soms gevaarlijk. “Als ik aan een Afghaan vraag wat hij van de Taliban vindt, terwijl er een enorm geweer op mijn buik hangt, is de kans

groot dat ik geen eerlijk antwoord krijg”, grapte hij. Onafhankelijke journalisten zijn voor militairen dus ook erg belangrijk om een volledig beeld te krijgen van de situatie.

Boom vervolgde de discussie door de mentaliteit en de kwaliteit van de hedendaagse journalistiek in Nederland te bekritisieren. “De oude garde, en zelfs de huidige generatie journalisten heb ik al opgegeven, maar mijn doel is om de nieuwe generatie journalisten een nieuw bewustzijn mee te geven, om het niveau van de journalistiek weer op peil te brengen” vertelde Boom vervolgens gepassioneerd. “Soms moet je ook verhalen schrijven die niet iedereen wil lezen.”

Over bepaalde punten waren beide sprekers het ronduit eens. De Nederlandse burger heeft het recht om te weten wat er allemaal precies gebeurt in oorlogen waarbij het Nederlandse leger betrokken is. Dit is een essentiële factor in een democratie. Journalisten zijn in een bepaalde zin het geweten van het volk. Joeri Boom ging echter nog een stapje verder. Hij betoogde dat ook de consumenten zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen. De nieuwsgierigheid naar de werkelijke situatie van de consument zal journalisten stimuleren met achtergronden te publiceren, en kritischer te werk te gaan.

Na een vragenronde kwam de discussie tot een eind, en was er voor de aanwezigen nog de gelegenheid de sprekers aan te schieten.

Christa Verhoek, secretaris Jonge Atlantici